

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว บ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

A Development of Media Printing for Ban San Ton Pao, Sansai District, Chiang Mai

เปรมศักดิ์ อาษากิจ*
ชรัญญา สุวรรณเสรีรักษ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวชุมชน บ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทแผ่นพับ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.32) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และประเภทโปสเตอร์ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำหลัก: สื่อสิ่งพิมพ์, แผ่นพับ, โปสเตอร์

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

** อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

Abstract

The objectives of this research were to develop and design printed media for tourism and to study the satisfaction toward printed media design for community tourism of Ban San Ton Pao, Sansai District, Chiang Mai Province. This research used a mix Method design using printed media, expert evaluation form and questionnaire as research instruments. Findings indicated, according to the analysis of the samples' satisfaction toward the printed media, in terms of brochure, it was generally in the high level (4.32 in an average) with 0.50 standard deviation. It could be concluded that the samples had similar opinions and had the satisfaction toward the printed media (brochure) in the high level. In addition, in terms of poster, it was generally in the high level (4.26 in an average), with 0.42 standard deviation. It could also be concluded that the samples had similar opinions and had satisfaction toward the printed media (poster) in the high level.

Keywords: Media Printing, Brochure, Poster

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และผลักดันให้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ ด้วยการปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชีย แอฟริกา และเศรษฐกิจภายในประเทศ ปรับโครงสร้างภาคบริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งครอบคลุมถึงการพัฒนารูปร่างสร้างสรรค์ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ และการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาภาคเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิต และยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยี

และกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่มุ่งการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและยั่งยืน ด้วยการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์สู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยังสอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่เน้นยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน ทรัพยากร การประกอบอาชีพยกระดับรายได้ และสร้างความมั่นคงทางสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางคนยากจน คนด้อยโอกาส แรงงานนอกระบบ/ต่างด้าว ชนกลุ่มน้อย ให้เข้าถึงบริการทางสังคม อย่างเท่าเทียมกับกลุ่มอื่น ๆ สนับสนุนให้ภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความขัดแย้งในสังคมไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันนั้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 66)

โดยในสถานการณ์ปัจจุบันสินค้าและบริการทุกประเภท มีการแข่งขันทางการตลาดสูงขึ้น ทำให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการหลายอย่าง ๆ ต้องพยายามสร้างภาพลักษณ์เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับตัวสินค้า โดยใช้การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นตัวดึงดูดผู้บริโภคให้เกิดความอยากได้อยากมีในสินค้าหรือบริการเหล่านั้น สิ่งเหล่านี้เราเรียกว่า “การสื่อสารทางการตลาด” หรือ Marketing Communication รวมทั้งทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ต่างหันมาให้ความสำคัญกับการสื่อสารทางการตลาดกันมากขึ้น โดยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์มีลักษณะพิเศษหลายประการ ทำให้สื่อสิ่งพิมพ์ยังคงเป็นสื่อที่มีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน แม้มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าการใช้สื่อสิ่งพิมพ์จะลดน้อยลง และจะหายไปจากวงการสื่อสิ่งพิมพ์เนื่องจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตจะเข้ามาแทนที่ อย่างไรก็ตามข้อสังเกตข้างต้นยังไม่เป็นความจริงในเวลานี้เพราะข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ของสังคมไทย ซึ่งถ้าจะกล่าวถึงลักษณะพิเศษของสื่อสิ่งพิมพ์ที่ทำให้สื่อสิ่งพิมพ์ยังมีความสำคัญอยู่เวลานี้ (วิชัย พยัคฆโส, 2542, หน้า 17) เช่น 1) เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่น ๆ สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีราคาถูก

ที่สุด 2) สื่อสิ่งพิมพ์เสนอเรื่องราวที่สามารถเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานได้ คงสภาพนานเมื่อประสงค์อ่านหรืออ้างอิงก็สามารถทำได้ 3) สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่แตกต่างไปจากสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ชาวสารต่าง ๆ เป็นเรื่องใหม่ที่น่าสนใจชักจูงให้อยากอ่าน อ่านแล้วเกิดความรู้และเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ มีข้อมูลในการตัดสินใจบางกรณี ทำให้มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยทัศนคติอันกว้างและพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิดเป็นยอดดี เป็นต้น

ชุมชนบ้านสันตันเปา หมู่ 1 ตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นน่าสนใจและวิถีชีวิตที่สืบทอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การรักษาทำนุบำรุงให้เยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น เช่น ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน งานประดิษฐ์คิดค้นที่สะท้อนวัฒนธรรมของชาวล้านนา สมุนไพรภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การสอนศิลปะล้านนา ดนตรี สะล้อ ซอ ซึง เพื่อให้เยาวชนในชุมชนให้หันมาใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ และรักพื้นฐานบ้านเกิดของตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนในการพัฒนาข้อมูล ชีวิตความเป็นอยู่เพื่อพัฒนาสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว และเพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งครอบคลุมถึงการพัฒนารัฐกิจสร้างสรรค์การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ และการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และเพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน ทรัพยากร การประกอบอาชีพ ยกระดับรายได้ และสร้างความมั่นคงทางสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งทางชุมชนบ้านสันตันเปา ยังขาดสื่อสิ่งพิมพ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพื่อนำเสนอความโดดเด่นน่าสนใจ และวิถีชีวิตที่สืบทอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคคลภายนอกได้ซึมซับวัฒนธรรมที่น่าสนใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้แก่คนภายนอกและเยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

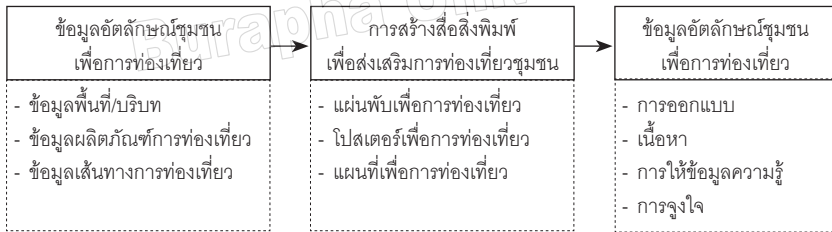
ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อพัฒนาและออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์วัฒนธรรมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่และสภาพทางภูมิศาสตร์ ที่สามารถนำมาเสนอเพื่อการท่องเที่ยว และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวชุมชน บ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งนำไปสู่การสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน ทรัพยากร การประกอบอาชีพ ยกระดับรายได้ สร้างความมั่นคงทางสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย เสียค่าใช้จ่ายน้อย และเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้โดยง่ายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสันต้นเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสันต้นเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แสดงกรอบแนวคิดให้เห็นถึงกระบวนการเชื่อมโยงเกี่ยวกับพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันต้นเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์การวิจัย

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง การจัดทำแผ่นพับ และโปสเตอร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านสันต้นเปา หมู่ 1 ตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การนำเสนอการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ที่บ้าน เช่น โคม ตุ๊กตา ถัก และผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น การปั่นจักรยาน การปลูกข้าว และรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนล้านนา การเรียนรู้ การกิน การอยู่ในวิถีชีวิตแบบคนในชุมชน เป็นต้น และการสอนศิลปะล้านนา ดนตรีพื้นบ้าน เช่น สะล้อ ซอ ซึง เป็นต้น

การสำรวจอัตลักษณ์ของชุมชน หมายถึง การสำรวจจุดเด่น จุดเด่นของชุมชน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นที่ของชุมชน การผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ที่บ้าน ข้อมูล

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว

การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การสร้างเนื้อหาบรรจุ
ในแผ่นพับและโปสเตอร์เพื่อเผยแพร่อัตลักษณ์ของชุมชนชุมชนบ้านสันตันเปา หมู่ 1
ตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย จุดเด่นในชุมชน
กิจกรรมในชุมชน แผนที่เดินทางในชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง แผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยว และโปสเตอร์เพื่อการท่องเที่ยว

แผ่นพับ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ ขนาด A4 (210 mm x 297 mm)

โปสเตอร์ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ ขนาด A3 (420 mm x 297 mm)

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) โดยการศึกษา
เบื้องต้น จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบ้านสันตันเปา
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่
ที่สัมภาษณ์เจาะลึกด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และวิธีการ
เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ดังต่อไปนี้

วิธีการเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นเนื้อหาที่ต้องการให้
บรรจุในแผ่นพับและโปสเตอร์ เช่น ข้อมูลพื้นที่ของชุมชน การผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์
พื้นบ้าน ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว และกิจกรรม
การท่องเที่ยว ของชุมชน เป็นต้น โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย

- 1) ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชน จำนวน 7 คน
- 2) ผู้บริหารเทศบาล จำนวน 3 คน

วิธีการเชิงปริมาณ

1) ใช้แบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา
สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 5 ท่าน

2) ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนบ้าน สันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลงานวิจัย โดยมีกลุ่มนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปนอกชุมชนที่สนใจ

ในการท่องเที่ยว จำนวน 100 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน

ในการวิจัยชิ้นนี้จะต้องใช้แบบสอบถาม 105 ชุด โดยถามนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปนอกชุมชนที่สนใจในการท่องเที่ยว ซึ่งใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และผู้นำชุมชน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประเด็นประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป / ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชน จำนวน 7 คน
- 2) ผู้บริหารเทศบาล จำนวน 3 คน
- 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 5 ท่าน
- 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปนอกชุมชน ที่สนใจในการท่องเที่ยว จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย แผ่นพับ ขนาด A4 และโปสเตอร์ ขนาด A3
- 2) แบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์
- 3) แบบสอบถามความพึงพอใจสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ข้อมูลประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับ

แบบทดสอบโดยพิจารณาเป็นรายข้อ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ด้วยการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม (สุรพงษ์ คงสัตย์, 2551) ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรคือ หาผลรวมของคะแนนในแต่ละข้อ แล้วนำมาหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำผลไปเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้เกณฑ์

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

2) ความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

การหาค่าความพึงพอใจของสื่อสิ่งพิมพ์ นำค่าเฉลี่ยมาประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด และวิเคราะห์ ข้อมูลด้านรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านความต้องการในข้อมูลเนื้อหาที่เป็นองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ การจัดวางหรือสีที่ใช้ในสื่อสิ่งพิมพ์ (มิ่งขวัญ เจริญประยูร, 2546)

4.50 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง ความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

พัฒนาและออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสันตันเปา

จากการสอบถามความต้องการของ คุณอดุลย์ ศรีสวัสดิ์ ผู้นำกลุ่ม และตัวแทนชุมชนบ้านสันตันเปา (สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2556) มีความต้องการ

ให้จัดทำโปสเตอร์และแผ่นพับ โดยข้อมูลในโปสเตอร์และแผ่นพับ ให้มีข้อมูลจุดเด่นของชุมชน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นที่ของชุมชน การผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ข้อมูลผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว อีกทั้งชุมชนยังได้พัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ เป็นโฮมสเตย์มาตรฐานของไทย และได้รับการรับรองสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการสาธิตวิถีชาวบ้านและภูมิปัญญาต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวเข้ามาชมและสัมผัสกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการนำของกลุ่มคนในหมู่บ้าน ชมรม หรือผู้ที่สนใจวัฒนธรรม ในการให้คำแนะนำและถ่ายทอดวิธีการต่าง ๆ กับนักท่องเที่ยวด้วยความเป็นกันเองและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีการนำเที่ยวชมมรดกเทศก์เพื่อพาไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน เช่น เยี่ยมชมศิลปะการประดิษฐ์โคมที่มีความประณีต สวยงาม โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และได้เห็นการทำงานของชาวบ้านในชุมชนแต่ละขั้นตอน รวมไปถึงกิจกรรมหลากหลายกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถชมและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับชาวบ้าน พิพิธภัณฑวัตถุร่องเม็งเป็นการนำเสนอรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนล้านนาในอดีตจากสิ่งของ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้เก็บสะสมรวบรวมไว้ ซึ่งจะบ่งบอกและสะท้อนถึงการดำรงชีวิตของคนในอดีต ส่วนในด้านที่พักหรือโฮมสเตย์ก็จะมีการจัดตกแต่งเตรียมพร้อมในเรื่องของความสะอาด สะดวกสบายและความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่เป็นชุมชนสามารถเรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมไปพร้อม ๆ กับชาวบ้านได้อย่างเต็มที่ ส่วนในด้านของกิจกรรมการแสดงก็ถือเป็นการนำเอาวัฒนธรรมและการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีพื้นเมือง เพื่อการถ่ายทอดอารมณ์และวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้การใช้ชีวิตแบบบ้านดิน ถือเป็นการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เรียบง่าย มีแนวความคิดที่น่าสนใจ

จากนั้น สรุปความต้องการของชุมชนและนำมาออกแบบและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงาน และต้องเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของชุมชน เพื่อสะท้อนความคิดกลับออกมาเป็นผลงานออกแบบที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ เพื่อให้มีความเข้าใจในผลงานตรงกันอย่างชัดเจน โดยใช้แนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบสิ่งพิมพ์ (คเนิง เพชรสมัย, 2541, หน้า 3) คือ 1) การออกแบบสิ่งพิมพ์ (Graphic Design) 2) จุดประสงค์

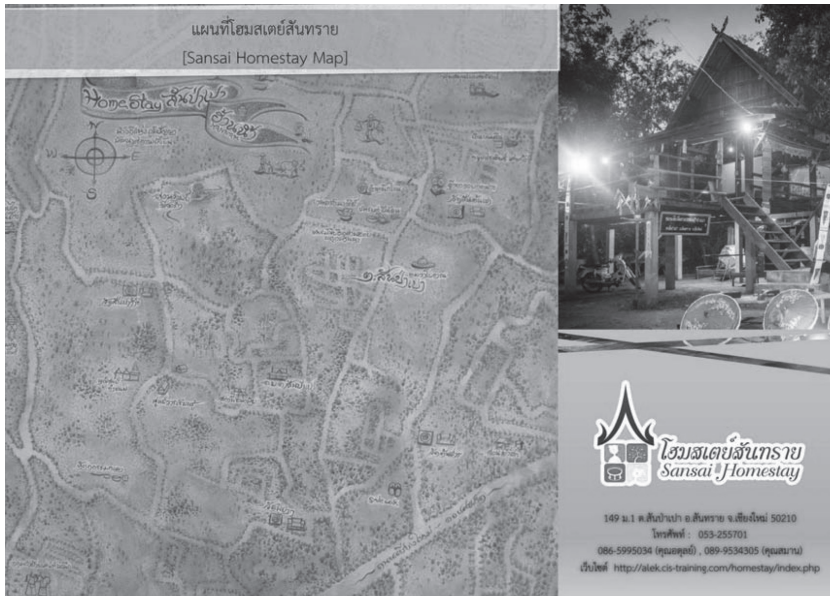
การออกแบบสิ่งพิมพ์ เพื่อสื่อความหมาย ดึงดูดความสนใจ อำนวยความสะดวก
ในการอ่าน สร้างบรรยากาศ และ 3) ประโยชน์ของสื่อสิ่งพิมพ์

ผลที่ได้จากการสร้างสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

โดยข้อมูลในโปสเตอร์และแผ่นพับให้มีข้อมูล

- 1) ข้อมูลจุดเด่นของการท่องเที่ยวในชุมชน
- 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน
- 3) เส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ที่วางไว้ 2 รูปแบบ คือ **รูปแบบที่ 1** แผ่นพับ ขนาด A4 ตัวอย่าง
รูปแบบแผ่นพับ ดังภาพที่ 2 รูปแบบแผ่นพับด้านหน้าและด้านหลัง และภาพที่ 3
รูปแบบแผ่นพับด้านใน **รูปแบบที่ 2** โปสเตอร์ ขนาด A3 ตัวอย่างรูปแบบโปสเตอร์
ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 2 รูปแบบแผ่นพับด้านหน้าและด้านหลัง

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้ทำการประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ด้วยการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กับแบบสอบถามโดยพิจารณาเป็นรายข้อ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อรายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ความเหมาะสมในการใช้สี	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	1	1	1	1	1	5	1.00
4. การเรียบเรียงเนื้อหาสาระ มีความสอดคล้องเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ความเพลิดเพลินในการอ่านสื่อ	1	1	1	1	1	5	1.00
6. คุณภาพ ความคมชัด ของภาพ	1	1	0	1	1	4	0.80
7. ความสวยงามของการจัดวาง และองค์ประกอบต่าง ๆ	1	1	1	1	1	5	1.00
8. ความพึงพอใจในภาพรวม	1	1	1	1	1	5	1.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการตรวจสอบความคิดเห็นปรากฏว่า มีผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับความสอดคล้องของข้อคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 ข้อที่ 5 ข้อที่ 7 และข้อที่ 8 จำนวน 5 คน (ค่า IOC เท่ากับ 1.00) และข้อคำถามข้อที่ 6 จำนวน 4 คน (ค่า IOC เท่ากับ 0.80) ข้อคำถามทุกข้อมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงถึงข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรง

ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว

ชุมชนบ้านสันต้นเปา จากตารางที่ 2 พบว่า การผลการแสดงความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันต้นเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประเภทแผ่นพับ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.32) เรียงลำดับความพึงพอใจดังนี้ มีความพึงพอใจในความเหมาะสมในการใช้สีมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) รองลงมา คือ ด้านความสวยงามของการจัดวางและองค์ประกอบต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.50) ด้านความเหมาะสมของเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 4.36) ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร (ค่าเฉลี่ย 4.34) ด้านคุณภาพความคมชัดของภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.30) การเรียบเรียงเนื้อหาสาระมีความสอดคล้องเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.25) ความพึงพอใจในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย 4.21) และความเพลิดเพลินในการอ่านสื่อ (ค่าเฉลี่ย 4.10) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งอยู่ในช่วง 0 ถึง 1 ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทแผ่นพับ

หัวข้อรายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.36	0.48	มาก
2. ความเหมาะสมในการใช้สี	4.52	0.42	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.34	0.47	มาก
4. การเรียบเรียงเนื้อหาสาระมีความสอดคล้องเหมาะสม	4.25	0.44	มาก
5. ความเพลิดเพลินในการอ่านสื่อ	4.10	0.43	มาก
6. คุณภาพความคมชัด ของภาพ	4.30	0.66	มาก
7. ความสวยงามของการจัดวางและองค์ประกอบต่าง ๆ	4.50	0.58	มากที่สุด
8. ความพึงพอใจในภาพรวม	4.21	0.51	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.32	0.50	มาก

ผลการหาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการ

ท่องเที่ยว ประเภทโปสเตอร์ จากตารางที่ 3 พบว่า การผลการแสดงความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประเภทโปสเตอร์มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) เรียงลำดับความพึงพอใจดังนี้ มีความพึงพอใจในด้านความสวยงามของการจัดวางและองค์ประกอบต่าง ๆ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.46) รองลงมา คือ ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร (ค่าเฉลี่ย 4.33) ด้านความเหมาะสมของเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 4.26) ความพึงพอใจในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย 4.25) การเรียบเรียงเนื้อหาสาระมีความสอดคล้องเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.24) ด้านคุณภาพความคมชัดของภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.22) ความเหมาะสมในการใช้สี (ค่าเฉลี่ย 4.20) และความเพลิดเพลินในการอ่านสื่อ (ค่าเฉลี่ย 4.13) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 ซึ่งอยู่ในช่วง 0 ถึง 1 ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์

หัวข้อรายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.26	0.48	มาก
2. ความเหมาะสมในการใช้สี	4.20	0.41	มาก
3. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.33	0.43	มาก
4. การเรียบเรียงเนื้อหาสาระมีความสอดคล้องเหมาะสม	4.24	0.61	มาก
5. ความเพลิดเพลินในการอ่านสื่อ	4.13	0.24	มาก
6. คุณภาพ ความคมชัดของภาพ	4.22	0.36	มาก
7. ความสวยงามของการจัดวางและองค์ประกอบต่าง ๆ	4.46	0.45	มาก
8. ความพึงพอใจในภาพรวม	4.25	0.43	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.26	0.42	มาก

สรุปผลการวิจัย

พัฒนาและออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสันตันเปา ได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบสิ่งพิมพ์ คือ การออกแบบสิ่งพิมพ์ จุดประสงค์ การออกแบบสิ่งพิมพ์ เพื่อสื่อความหมาย ดึงดูดความสนใจ อำนวยความสะดวกในการอ่าน สร้างบรรยากาศ และประโยชน์ของสื่อสิ่งพิมพ์

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้ทำการประเมินคุณภาพของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา ได้ทำการประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ด้วยการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบสอบถาม โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ผลการตรวจสอบความคิดเห็นปรากฏว่า มีผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับความสอดคล้องของข้อคำถามทุกข้อ มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงถึงข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรง

ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประเภทแผ่นพับ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.32) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งอยู่ในช่วง 0 ถึง 1 ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือจึงสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และประเภทโปสเตอร์มีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 ซึ่งอยู่ในช่วง 0 ถึง 1 ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือจึงสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลสรุปข้างต้น สามารถอภิปรายผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ ดังนี้ จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจ จากกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบที่ 1 แผ่นพับ และรูปแบบที่ 2 โปสเตอร์

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประเภทแผ่นพับและประเภทโปสเตอร์โดยภาพรวมในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของอภิวัฒน์ บันทะธง และคณะ (2555) โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ข้อค้นพบยังมีแนวโน้มสอดคล้องกับการศึกษาของ ชเนต รัตนอุบล (2553) พบว่า ความพึงพอใจในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ อยู่ในเกณฑ์ดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิชัย พยัคฆ์โส (2542) คือเป็นสื่อที่มีราคาถูก เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่น ๆ สามารถนำเสนอเรื่องราวที่สามารถเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานได้ คงสภาพนานเมื่อประสงค์อ่านหรืออ้างอิงก็สามารถทำได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งแผ่นพับ และโปสเตอร์ โดยในสื่อสิ่งพิมพ์ควรมีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจุดเด่นของชุมชนที่เกิดจากการสอบถามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เช่น ข้อมูลพื้นที่ของชุมชน การผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เป็นต้น โดยสร้างขึ้นมาใช้เองได้ สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้โดยง่ายและเสียค่าใช้จ่ายน้อย ซึ่งชุมชนสามารถนำไปพัฒนาต่อได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวบ้านสันตันเปา ยังขาดเรื่องการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เช่น นักท่องเที่ยวชาวจีน และอังกฤษ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและความต้องการของชุมชนบ้านสันตันเปา จึงควรพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเพื่อรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบภาษาจีน และภาษาอังกฤษ

บรรณานุกรม

- คณิง เพชรสมัย. (2541). *การออกแบบหนังสือพิมพ์และนิตยสาร* (พิมพ์ครั้งที่ 1).
เชียงใหม่: โรงพิมพ์การพิมพ์.
- ชเนศ รัตนอุบล. (2553). *การประชาสัมพันธ์ตลาดบางหลวงด้วยสื่อสิ่งพิมพ์กราฟิก*.
กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
มิ่งขวัญ เจริญประยูร. (2546). *ความน่าจะเป็นและสถิติ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
คณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วิชัย พยัคฆ์โส. (2542). *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพิมพ์*. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุรพงษ์ คงสัตย์. (2557). *การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม*. เข้าถึงเมื่อวันที่
9 กันยายน 2557, จาก <http://www.mcu.ac.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี.
(2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-
2559*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2556, จาก <http://www.nesdb.go.th>
- อดุลย์ ศรีสวัสดิ์. (2557). *สัมภาษณ์*. 26 พฤศจิกายน 2556.
- อภิวัฒน์ ปันทะธง และคณะ. (2555). *การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย*. *วารสารวิชาการศิลปะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 3(1), 114-125.